

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. V. Corollaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

ejusdem intellectiva processio formaliter tam naturalis quam intelligibilis Imago Patris, ut nulla etiam virtualis distinctionis umbra inter rationem Verbi & Filii intercedat.

§. IV.

Solvuntur objectiones.

14. **O**bjicies primò. Amor in Divinis non minùs formaliter tendit in identitatem naturæ; quam intellectio: ergo Spiritus S. ex amore procedens non minùs procedit in similitudinem naturæ; quam Verbum. Consequentia patet: cum enim in Divinis alia similitudo non detur, quam identica, hoc ipsò, quòd aliqua Persona procedit formaliter in identitatem, etiam formaliter procedit in similitudinem naturæ. Antecedens verò probatur. Non minùs amor Divinus est infinitus univocus; quam intellectio Divina sit representativa & assimilativa: ergo sicut ex eo, quòd intellectio sit infinitè assimilativa, ipsius terminus procedit formaliter in similitudinem naturæ, etiam ex eo, quòd amor sit infinitè univocus, terminus hujus amoris univoci formaliter procedit in identitatem naturæ. Consequentia rursus probatur. Sicuti nulla assimilatio, quæ non est in identitatem naturæ, est infinitè perfecta; ita nulla unio, quæ non est in identitatem cum unio, est infinitè perfecta: utique enim unio per identitatem major est omni aliâ unione. Ergo sicuti intellectio infinita formaliter exigit terminum identicè similem in natura: ita etiam amor infinitus exigit terminum identicè similem in natura.

Respondeo negando antecedens. Cujus probatio illos forsan arget, qui Divinæ naturæ constitutum extra lineam intellectivam inquirunt, aut adequatam rationem similitudinis substantialis in perfectissima assimilatione collocant. Nobis exiguum negotium facessit. Nam Respondeo, negando primum membrum consequentis, & causalem illius. Ratio quippe, cur terminus intellectiois Divinæ formaliter procedat in similitudinem naturæ, non est, quia est infinitè assimilativa; sed quia in Divinis intelligere ex vi propria lineæ est ipsam naturam Divinam; unde hoc ipsò, quòd Verbum ex vi suæ processiois habet, quòd sit simile in esse intelligibili, habet etiam, quòd sit simile in esse naturali. At verò identitas & similitudo naturæ est extra lineam amoris & voluntatis; unde amor infinitus ex vi propria lineæ non habet, quòd sit univocus substantialiter, sed tantum affectivè; ex conceptu verò implicito & conditione termini producti (quia videlicet tendit in productionem entis ac termini infiniti) habet, quòd etiam tribuat identitatem naturæ. Unde si per impossibile ratio impulsus infiniti posset esse separata, vel realiter distincta à natura Divina; Spiritus S. non procederet, ut idem in natura, sed præcisè ut impulsus & nexus affectivus duorum.

15. Sed contra hæc instas & objicis secundò. Agens intendit producere sibi simile tam in virtute radicali, quam proxima; sed virtus radicalis tam producendi Spiritum S. quam Verbum, est natura: ergo Pater & Verbum in productione

R. P. Mezger, Theol. Schol. Tom. 1.

Spiritus S. intendunt illum sibi assimilare etiam in natura.

Respondeo distinguendo majorem; agens, quod agit virtute proximâ per se primò destinata ad communicationem naturæ, concedo, quod non agit virtute proximâ destinata ad communicationem naturæ, nego, vel subdividuo majorem: tunc intendit sibi assimilare terminum in principio radicali, concomitanter, transeat, formaliter nego majorem. Sed principium radicale in productione Spiritus S. est natura; ita tamen, ut principium proximum non sit destinatum ad communicationem naturæ, concedo; secus, nego minorem & consequentiam, vel subdividuo consequens: ergo Pater & Verbum intendunt sibi assimilare Spiritum S. concomitanter, concedo, formaliter, nego consequentiam.

Adhuc instas & opponis tertio: Spiritus S. 16. formaliter procedit, ut Persona Divina: ergo procedit formaliter in similitudinem naturæ. Consequentia est manifesta, quia Persona Divina essentialiter includit naturam Divinam. Antecedens verò probatur primò, quia Spiritus S. vi suæ processiois habet, ut sit distinctus à Patre & Filio; sed est distinctus, in quantum est Persona Divina: ergo. Secundo, Quia ex vi processiois procedit, ut est, sed est Persona Divina: ergo. Tertio Spiritus S. ex vi processiois habet relationem tanquam constitutum Personæ; ergo ex vi processiois etiam habet, quòd sit Persona.

Respondeo negando antecedens, non enim ex vi processiois procedit, ut subsistens in natura; sed ut subsistens in amore; sive ut amor subsistens. Unde ad primam probationem distinguo minorem. Ex eo, quòd est Persona, est distinctus à Patre & Filio, tanquam ex ratione quasi materiali, concedo, tanquam ex ratione formali, nego. Ad secundam probationem Respondeo. Ex vi processiois procedit, ut est, & secundum omnem rationem quæ est, nego. secundum aliquam, concedo. Ad tertium Respondeo negando antecedens: habet enim relationem ex vi processiois tanquam modificativam amoris: ipsam verò ut modificativam naturæ & constitutivam Personæ, etiam habet per processioem, non tamen ex vi processiois.

§. V.

Corollaria.

Colliges ex his primò, falsam esse hanc consequentiam. Spiritus S. ex vi processiois est DEVS spiratus: ergo ex vi processiois est DEVS. Quia in antecedente terminus reduplicans afficit *ly spiratus*, & facit hunc sensum: quòd formalis terminus spirationis activa sit ratio impulsus & amoris spirati. In consequente verò afficit terminum Deitatis, quæ tamen non formaliter ex vi processiois, sed concomitanter tantum communicatur. Unde mutatur appellatio, & fit transitus à sensu composito termini complexi ad sensum divisum termini incomplexi.

Colliges secundò: rationem Verbi & Filii non distingui virtualiter intrinsecè in Divinis; quia etiam dictio & generatio virtualiter intrinsecè non distinguuntur. Neque refert, quòd Christus ut homo à supposito Verbi constituatur in ratione

E e 2

Fili

Filii naturalis, quin tamen constituatur in ratione Verbi; quia ad hanc contradictoria salvanda sufficit distinctio virtualis extrinseca, veluti in Tract. de DEO uno observavimus.

19. Colliges tertio. Omnes quatuor processionem à se invicem formaliter; solas tamen activas à passivis, & passivas inter se realiter distingui. Ratio primi est, quia habent principia & terminos formaliter distinctos. Ratio secundi est: quia in Divinis ibi solum reperitur realis distinctio; ubi invenitur realis oppositio; sed hæc tantum reperitur inter processionem activam cum passivis, aut passivas inter se comparatas: ergo. Generatio igitur activa realiter distinguitur à generatione passiva, sive æterna nativitate Verbi Divini. Similiter spiratio activa Patris & Filii realiter distinguitur à spiratione passiva Spiritus Sancti, ob mutam oppositionem relativam; cujus defectu generatio activa à spiratione activa realiter non distinguitur. Rursus: generatio passiva Filii est realiter distincta à spiratione passiva Spiritus Sancti: quia licet non immediatè, mediatè tamen & virtualiter sibi opponuntur. Nam ex eo, quod Filius per suam processionem accipit omnia à Patre, in quibus ipsi relativè non opponitur, accipit quoque virtutem spirandi, ac proinde generatio ipsius est radix spirationis activæ; quæ formaliter & immediatè spirationi passivæ opponitur.

20. Colliges quartò. Nullam esse rationem differentie inter processionem Filii & Spiritus S. quam tradit Faventinus in 1. disp. 40. eamque ut veriorè amplectitur Lalemander hic Disput. 1. part. 3. memb. 1. Nempe, ideo processionem Verbi esse generationem, quia productio Filii est naturalis, eò quod sit per intellectum, tanquam principium naturaliter inclinatum ad agendum. Spiritus S. verò procedat liberè, eò quod procedat per voluntatem, tanquam per principium solum liberè inclinatum ad agendum. Nulla inquam hæc est ratio differentie, primò, quia falsò supponit, Spiritum S. liberè produci: Certè si Spiritus S. liberè produceretur, posset non produci, ac proinde foret creatura. Negant quidem Adversarii sequelam, & dicunt Spiritum S. liberè produci libertate, quæ opponitur coactioni, non autem libertate, quæ opponitur necessitati. Verùm hæc divisio libertatis pugnat contra essentiam ipsius, essentialis quippe conceptus libertatis, juxta ea, quæ in Tract. de DEO Uno diximus, dicit indeterminationem & indifferentiam sive activam, sive passivam, quam non solum coactio, sed etiam an-

tecedens necessitas tollit. Stante quoque hæc divisione Calvinus sententia non everteret humani arbitrii libertatem, siquidem Calvinus non docet, homines à DEO cogi ad operandum, sed tantum necessitari; ita ut spontancè quidem operentur, non operari tamen in eorum potestate non sit. Adeòque tamen homines non habent libertatem à necessitate; adhuc tamen liberè operantur, quia habent libertatem à coactione.

Contra eandem sententiam est secundò. Quod multæ sunt actiones per naturam, quæ tamen non sunt generationes viventis. Ergo per hoc, quod Verbum naturaliter procedat, non sequitur, quod sit genitum.

Contra est tertio. Quòd neque Verbum procedit coactè, siquidem procedit cum infinita complacencia voluntatis: ergo etiam principium productivum Verbi esset liberum à coactione.

Contra est quartò. Intellectus non est naturaliter inclinatus, nisi ad producendam similitudinem intentionalem, ergo ex eius naturali productione non rectè inferitur generatio Filii.

Contra est quintò. Verbum non alia ex causa coactè produceretur, quàm, quia cogereur à natura fecunda: sed fecunditas Divina non tantum est ex parte intellectus; sed etiam ex parte voluntatis; ergo etiam Spiritus Sanctus coactè procederet.

Colliges quintò. Quo sensu dici possit: Divinas Personas voluntate vel voluntate fuisse productas. Potest nimirum *ly voluntate vel voluntariè* tripliciter accipi. Primò concomitantè, hoc est, cum complacencia voluntatis, & sic de utraque Persona Filii & Spiritus S. verificatur, ipsas voluntariè, seu voluntate fuisse productas. Secundò causaliter, hoc est, à voluntate, tanquam principio, & hoc sensu non nisi tertia Persona Spiritus S. est voluntate producta. Tertio voluntariè accipiendo pro liberè, & tunc neutra Persona voluntariè est producta.

Colliges sextò. Divinas Processiones non esse ex nihilo, sed ex aliquo, & de aliquo. Non sunt ex nihilo, quia ratione intrinsecæ & imparticipatæ æternitatis nunquam potuerunt non esse. Sunt autem ex aliquo & de aliquo, non quòd sint ex aliquo subiecto (quo modo Philosophi *ly ex in genere accipiunt*) sed ab alio principio producte, in quo secundum prioritatem originis naturam sibi communicatam supponunt. Unde dicitur in Symb. *DEVM de DEO, Lumen de Lumine. Quod ex Patre Filioque procedit. Et Plal. 109. Ex matre ante Luciferum genuit.*

DISPUTATIO XXIII.

DE

Divinis relationibus.

Ad q. 28.

POST considerationem Divinarum processionum, subnectitur consideratio Relationum, quæ ratione nostrâ in iis processionibus fundantur. De quibus universaliter prænotamus, ea, quæ Philosophi de relatione tradere solent, demtis imperfectionibus, Divinis relationibus accommodari. Unde quemadmodum illi in Relatione distin-